

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง สวนเกษตรย้ายที่ อิทธิพลจีน กับผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเกษตรในภาคเหนือของไทย มุ่งศึกษา 1) ผลกระทบของการเข้ามาลงทุนของชาวจีนในภาคเศรษฐกิจการเกษตรต่อความมั่นคงทางการผลิตการเกษตรในภาคเหนือ และ2) ทิศทางเชิงนโยบายของรัฐบาลไทยหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการเกษตรที่เป็นธรรม เอื้อให้เกิดการปรับตัวของกลุ่มเกษตรกรไทย แรงงานเกษตรไทยและกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ โดยมี กรณีศึกษา คือ การลงทุนสวนกล้วยหอมเขียวคาเวเนดิชแปลงใหญ่ในพื้นที่ อ.พญาเม็งราย จ.เชียงราย สวนกล้วยหอมเขียวคาเวเนดิชของชาวไทยเพื่อการส่งออกในเขตพื้นที่ อ.จุน อ.เชียงคำ จ.พะเยา

ผลการศึกษาพบว่าการทำสวนเกษตรย้าย โดยเฉพาะสวนเกษตรแปลงใหญ่มีแนวโน้มจะสร้างผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่า ขณะที่แรงงานชาติพันธุ์และแรงงานข้ามชาติถือเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางทางสังคม เสี่ยงในการถูกเอารัดเอาเปรียบ เป็นแรงงานที่ไร้สวัสดิการ เข้าไม่ถึงระบบบริการสุขภาพ รวมทั้งชุมชนใกล้เคียงมีความกังวลต่อสารเคมีตกค้าง ทั้งนี้ พบว่าผู้ประกอบการและเกษตรกรไทยมีการปรับตัว หันมาผลิตกล้วยหอมส่งออกในลักษณะระบบของเกษตรพันธสัญญา และมีการรวมกลุ่มวิสาหกิจเพื่อระบายผลผลิตภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลด้านการตลาดและองค์ความรู้การผลิตอยู่ในความควบคุมของบริษัทจีนเป็นหลัก ส่งผลให้เกษตรกรรายย่อยต้องแบกรับความเสี่ยงหลายด้าน ภาครัฐควรมีนโยบายที่หลากหลายในการจัดการปัญหา ทั้งมาตรการส่งเสริมและควบคุม เช่น การบวกต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรและแรงงานเพื่อสร้างอำนาจต่อรอง การสนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลการตลาด องค์ความรู้ด้านการผลิต การกำหนดสัดส่วนค่าแรงที่เป็นธรรมแก่แรงงาน การส่งเสริมการทำเกษตรแม่นยำ และการเร่งเพิ่มศักยภาพหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อรับมือทุนข้ามชาติ เป็นต้น

คำสำคัญ ทุนจีน สวนเกษตรย้ายที่ การปรับตัว ความมั่นคงด้านการเกษตร

Abstract

This research focuses on 1) the significant impacts of Chinese influence on the agricultural sector in particular on shifting plantation in Northern Thailand 2) the direction of tangible policies for economic, social development and sustainable resource management which contribute to local communities' resilience. An ethnographic method was carried out in Chiang Rai province and Phayao Province of which the local farmers, farm labours, residents and small farm entrepreneurs are the main research population. The Cavendish banana plantation was employed as a case studies to understand the relationship and interactions among stakeholders.

The research demonstrates that large-scale shifting-plantations lead to negative impacts on the local environment. The immigrant and ethnic workers are the most vulnerable group in the plantation due to the inequity of access to healthcare and risk working environment. The local residents nearby highly concerned about the potential negative effect of intense chemical usage on the local river and surrounded soil contamination. While in Phayao province, contract farming is the main mechanism to facilitate the growth of small-medium scale banana plantations. The previous cash crops fields are being transformed to banana small-medium scale farms. However, Chinese agricultural companies hold most of the market information and relevant knowledge while inexperience local farmers are struggling in the fresh fruits standardization and risking to the financial burden.

In order to encourage Chinese farming investors to contribute to borderland development in a more sustainable way, social equality, and local livelihood improvement for Thai society. Thai Government should introduce both incentive and control measures to tackle with shifting plantation issues. The Policy recommendation includes adopting environmental cost accounting concepts, encouraging the establishment of agricultural producer's, farmer's and labour's association to increase their negotiation power, providing equitable access to market information and promoting precision agriculture practices, rising labour wage and improving local government capacity in coping with various forms of transnational agricultural investment.

Keywords: Chinese influence, shifting plantation, local resilience, sustainable agriculture